

SMRT AORISTU!

Čuh kako su se zagovornici jednoga pravopisa (koji je dobio nekakav blagoslov prethodne političke garniture) pobunili protiv vašega pravopisnoga nauma, plana. Jer (kažu oni) upravo je taj njihov pravopis bio na dobru putu da se ustali, ali eto sad novoga pa od toga neće biti ništa. Pađe mi na pamet ona zgoda s vlasnikom magareta, koje je malo prije nego ga je naučio da ne jede krepalo. I da nije ništa drugo vaš plan i pokušaj postigao, postigao je barem to da je jasno da još nije s tim pravopisnim pravilima gotovo. A ustali su protiv mogućnosti da Ministarstvo tu nešto promijeni, iako su se upravo oni poslužili tim istim Ministarstvom. A pozivaju se na velike autoritete. Bez obzira na to što je to osjetljiv i mukotrpan posao, tu i nije teško biti kompetentan. Pa koliko god oni bili sigurni u sebe, i bili oboružani akademičkim titulama, ipak se služe utjecajem i politike i ustanove kojoj oni pripadaju.

Istina, dosadašnji je nered vašim prijedlogom pravopisa (za raspravu) samo potvrdio nered, ali ga je u neku ruku i povećao (osobito slučajevi ...re/rje..., ...tci/ci//dci/ci... itd.). Vjerujem da ste i sami svjesni da je to što piše u tim pravilima trajnije neodrživo. Neću se dugo zadržavati na pojedinostima, ali ću navesti neke.

U Predgovoru primjer ispodprosječan može izazvati zabunu u neupućenih. Nevjerojatno je da u vašim primjerima (na str. 12.) stoji uz bjelji i bjeliji! (gdje je onda kraj takvim slučajevima!!!??? – crniji, debeliji). Među primjerima za kraćenje dvoglasnika na dnu 12. str. navodite dvocjevaka i pripovjedaka, a ne navodite alternative bez takva kraćenja (dvocijevaka i pripovijedaka), koje su zabilježene i u najnovijim rječnicima, pa i u vašem Jezičnom savjetniku. Zavirite malo po rječnicima pa ćete to vidjeti. Osobno bih bio protiv toga skraćivanja u tim slučajevima, jer samo kompliciraju stvar, a riječ je o malu broju riječi u kojima se javlja. *Napomena:* Vidim da to zovete dvoglasnikom (dugim i kratkim). Čudno! Samo se dugi refleks kadgod nazivao dvoglasnikom, a kratki nije u suvremenim realizacijama. Po nekima je to čisti dvoslov (za slijed dvaju zasebnih glasova), pa imamo dug ili kratak slog, što nažalost potvrđuju novija bilježenja naglaska na dugome odrazu staroga jata. //I to je jedno od bolnih pitanja i nereda koje je uveo tvorac pravopisnoga i drugoga nereda, a njega sad uporno i dalje brane i provode njegove ideje branitelji sad već ugroženoga pravopisa//. Iako se on toga odrekao!

Ako ste predložili alternativna rješenja za ...re/rje... te ...tci/ci... i dci/ci) valjalo je alternativna rješenja ostaviti i za slučajeve sastavljenoga ili rastavljenoga pisanja priloga (ili prijedložnih konstrukcija) navedenih na 27. str. pod c) – npr. pri kraju, do kraja, do grla, na jesen, na ruku, na silu, na sreću, pred jutro, preko puta, u beskraj itd. Izdvojili ste u napomeni alternativu samo za neke slučajeve (na primjer, na vrijeme), obrazlažući to tradicijom i čestoćom. Kao da tradicije i čestoće nije bilo u slučajevima koje sam naveo kao primjere za rastavljeno pisanje!

Za pisanje stranih riječi trebalo bi pogledati kako je to pitanje npr. riješeno u različitim slavenskim „latiničkim“ jezicima (slovenskome, poljskome, češkome) pa možda neka od tih rješenja preuzeti. Jer koliko god se u hrvatskome ustraje na pravilu o originalnom liku zapisa u latiničkim sustavima, to ne ide lako i jednostavno.

S tim u vezi je i dodavanje padežnih nastavaka na strana imena. Nema reda u tome pitanju. Bilo bi možda dobro uopće izbaciti taj nesretni međuvokalski j.

Dalje: Bit će jalov posao ako se poslužite Ministarstvom, odnosno Ministrastvo vama pa se oduzme legitimitet njihovu pravopisu, a blagoslovi vaš pravopis, kakav on god bio. A to ovi koji su protiv vašega nauma jedva čekaju, pa će svu priču svaliti na Ministrastvo i dnevno-političku razinu. I tome onda nema kraja. I gubi se iz vidi srž pitanja.

Nego: nakon svega, ili nakon nekoga vremena pozvati sve relevantne ekipe (po mojem sudu i znanju tri ekipe) da definiraju razlike, da se pokušaju dogovoriti, a ako ne

uspiju, onda napraviti neki referendum, ali samo među kompetentnim ljudima i institucijama, pa kad se to obavi, kad to obavi struka, kako se to često čuje, onda to može Ministarstvo preporučiti, blagosloviti i sl.

Ali – referendum!? Zašto nema referenduma o bitnijim stvarima u jeziku? Na primjer o rječničkome fondu. O nekim gramatičkim pitanjima. Koliko je samo riječi i njihovih značenja samo u ovih posljednjih dvadesetak godina uništeno, odbačeno, ubijeno! I padoše gotovo šutke. Pod okrutnom palicom raznih lektora. I nažalost, i vaš je doprinos u tome velik. Ali da sad ovdje ne nabrajam pojedinosti.

A jedna od pojedinosti (pojednost???) događa se upravo sad, u pripremi novoga prijevoda BIBLIJE (pod vodstvom NUIĆA), a uz potporu Europske unije. Na internetskim stranicama pročitah kako u toj novoj Bibliji nema mjesta aoristu!!! (Zamijenit će ga perfektom.) Možete li zamisliti hrvatsku Bibliju bez aorista??? I to, koliko sam vidio, s mnogo suradnika i voditelja toga čudnoga nauma koji su iz središnjih štokavskih krajeva, što ne bi bilo čudno da su u pitanju neki čak i akademici koji pišu hrvatske gramaike a ne razumiju prava značenja aorista. Ide li se tako u Europsku uniju?

Vidim da i vi kao razlog rješavanja pravopisnoga nereda navodite skori ulazak u tu uniju. Zar s toliko nereda?
Sretno vam bilo!